

Verslag ontwikkelgesprek Bacheloropleiding Toegepaste Gerontologie

14-01-2021

“Hoe kunnen we het afstudeerprogramma doorontwikkelen en sterker borgen binnen de beroepscontext? Hierbij rekening houdend met de ingezette flexibilisering van de opleiding TG.”

Op 24 september 2020 heeft bij de Bacheloropleiding Toegepaste Gerontologie het locatiebezoek plaatsgevonden in het kader van het accreditatietraject. Voor u ligt het document waarmee de opleiding verslag uitbrengt van de conclusies van het ontwikkelgesprek dat plaatsvond d.d. 14 januari 2021. Het ontwikkelgesprek is een aanvulling op het adviesrapport van het visitatiepanel dat separaat van dit verslag wordt aangeboden aan de NVAO.

Thema van het ontwikkelgesprek

De Bacheloropleiding Toegepaste Gerontologie (TG) is nog een relatief jonge opleiding. Sinds de start van de opleiding in 2010 hebben er veel ingrijpende veranderingen plaatsgevonden, mede

onder invloed van maatschappelijke, demografische, technologische, sociaaleconomische en politieke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een herziening van het opleidingsprofiel, in samenwerking met docenten van de opleiding Toegepaste Gerontologie Windesheim, getiteld *Leeftijdsvriendelijke dienstverlening in co-creatie met oudere mensen*. Eind collegejaar 2019-2020 heeft de eerste lichting studenten die het volledige huidige curriculum heeft doorlopen hun diploma in ontvangst mogen nemen.

Voor de opleiding betekent dit dat sinds collegejaar 2020-2021 de curriculumwijziging volledig is doorgevoerd en dat het voor het eerst mogelijk is een diagnose te stellen van het afstudeerprogramma op basis waarvan dat afstudeerprogramma doorontwikkeld kan worden. Door het afstudeerprogramma door te ontwikkelen hopen we proactief op de actuele ontwikkelingen in het werkveld en in het onderwijs in te kunnen blijven spelen.

Voor het maken van de diagnose is gebruik gemaakt van het afstudeerprotocol 2.0 (Andriessen, 2014). Hierin zijn de adviezen van de visitatiecommissie meegenomen.

Daarnaast is per 1 september 2020 gestart met het project flexibilisering TG. Doel van het project is om op 1 september 2022 te starten met een flexibele opleiding waarbij studenten een persoonlijke leerroute kunnen volgen, passend bij de ervaring uit de eigen praktijk.

Graag wilden we dan ook met de visitatiecommissie in gesprek om hun visie te horen over de volgende twee vraagstukken:

1. Hoe kunnen we de interactie met de omgeving/ beroepspraktijk sterker borgen in het afstudeerprogramma?

Toelichting:

Een van de ontwerpprincipes van flexibilisering van de opleiding is: men leert in *professionele leergemeenschappen* waarin het leerproces van de professional in opleiding centraal staat en dit vorm en inhoud krijgt in samenwerking met de professional, de hogeschool en de beroepspraktijk. Binnen het concept van flexibel onderwijs zijn drie taakgebieden te onderscheiden: ontwerpen, begeleiden en beoordelen (Van Zijl en Raaijmakers, 2020).

Uit de diagnose van het huidige afstudeerprogramma is echter naar voren gekomen dat de betrokkenheid en de rol van de beroepspraktijk (praktijkbegeleider) in het hele proces (ontwerpen, begeleiden en beoordelen) onvoldoende transparant aanwezig en geborgd is.

Daarnaast kiezen studenten een eigen opdrachtgever uit op basis van de eigen leerwens. In de praktijk betekent dit dat de opleiding te maken heeft met steeds wisselende opdrachtgevers in combinatie met een grote variëteit aan beroepscontexten en opdrachten. Slechts met een beperkt aantal opdrachtgevers kunnen intensieve en duurzame relaties worden opgebouwd. Dit maakt de doorontwikkeling naar professionele leergemeenschap tot een uitdaging.

2. Hoe kunnen we duidelijker van elkaar te onderscheiden eenheden van leeruitkomsten formuleren en daarmee een mogelijke overlap van beroepsproducten voorkomen, met name in die gevallen dat studenten de gehele projectcyclus (Advies en realisatie zie bijlage 1) bij één opdrachtgever aan de hand van één onderwerp doorlopen?

Toelichting:

Een ander ontwerpprincipes van flexibel onderwijs is het creëren van samenhangende en van elkaar te onderscheiden eenheden van leeruitkomsten. De eenheden van leeruitkomsten vormen de bouwstenen van de opleiding. Het zijn samenhangende en van elkaar te onderscheiden eenheden (NVAO, 2019) die in een voor de professional relevante volgorde gevolgd worden. Van elkaar te onderscheiden eenheden dragen bij aan de transformatie van een lineair geordend curriculum naar een leeromgeving met een dynamisch karakter (Van Zijl en Raaijmakers, 2020)

Uit de diagnose van het huidige afstudeerprogramma van de opleiding TG blijkt dat de samenhang tussen de huidige beroepsproducten helder is. Ook het visitatiepanel stelt vast, dat er sprake is van “een omvangrijk en substantieel afstudeerprogramma dat voor beide

varianten geldt”. Het sluit goed aan bij het beroep en is gericht op de levering van concrete beroepsproducten waarbij onderzoekend vermogen van studenten ten dienste staan van gerontologisch handelen in de beroepspraktijk. Een aandachtspunt is het vaststellen van de scheidslijn tussen de beroepsproducten advies en ontwerp. Deze twee beroepsproducten staan voor twee te onderscheiden taakgebieden van een toegepast gerontoloog, te weten Ontwikkelen en Implementeren (van leeftijdsvriendelijke diensten). Dit ontwikkelen en implementeren kan vervolgens op individueel (gericht op, met en voor de senior) en/of op organisatie niveau plaatsvinden. Studenten doorlopen met deze twee beroepsproducten de gehele projectcyclus. In de praktijk overlappen de fasen van de projectcyclus elkaar vaak met als valkuil dat er veel overlap kan ontstaan tussen de twee beroepsproducten die studenten aan dienen te leveren (zie ook feedback visitatiepanel). Dit is vooral het geval indien de student de gehele projectcyclus rondom één onderwerp bij dezelfde organisatie doorloopt. Hiermee is mogelijk een te grote gelijkens tussen de beide geleverde prestaties, wat misschien het vellen van een integraal oordeel over de beroepsbekwaamheid van de student kan belemmeren.

Verkregen inzichten

Voor wat betreft deelvraag 1 wordt het belang van het opbouwen van een duurzame relatie met de beroepspraktijk gevoeld. Er zijn een aantal factoren die tijdens het gesprek de revue zijn gepasseerd waar hierbij rekening gehouden dient te worden bij het doorontwikkelen van de opleiding TG. Denk hierbij aan de lage student aantallen van de opleiding; de breedheid van de contexten/ beroepspraktijken waarin een TG-er werkzaam kan zijn; de onderwijsmethodiek die de opleiding aanhangt Social Engaged

Action Learning (SEAL); beleidsontwikkelingen rondom interprofessionele professionele werkplaatsen binnen zowel FHMG als Fontys breed (zie het nieuwe domein MenM brede lectoraat professionele werkplaatsen); en inhoudelijke ontwikkelingen binnen het domein Mens en Maatschappij.

Voor wat betreft deelvraag 2 is tijdens dit gesprek bevestigd om op korte termijn geen wijzigingen in het afstudeerprogramma aan te brengen. Wij als opleiding blijven aan studenten en werkveld de mogelijkheid bieden de beroepsproducten advies en realisatie bij dezelfde opdrachtgever en rondom hetzelfde onderwerp uit te voeren. Tegelijkertijd is het van belang om tijdens bijvoorbeeld kalibreersessies aandacht te blijven besteden aan het bewaken van de samenhang en het differentiëren tussen beide beroepsproducten.

Voor de langere termijn onderzoeken we de mogelijkheid om de gehele projectcyclus in 30 ECTS Eenheden van Leeruitkomsten (EVL) samen te voegen.

Conclusie

We zien de opbrengsten uit het ontwikkelgesprek als één van de waardevolle en constructieve co-creatie momenten in onze voorbereidingen om per 1 september 2022 te starten met een flexibele opleiding. We hebben het ervaren als een open gesprek met verschillende betrokkenen, die ieder van uit hun eigen kennis en expertise ons denkproces hebben aangescherpt.

Reflectie op ontwikkelgesprek

De keuze om het ontwikkelgesprek op een later tijdstip te organiseren dan het locatiebezoek was wat ons betreft een juiste keuze. Het gaf ons ruimte om de terugkoppeling van het panel aan het einde van het locatiebezoek op 24 september 2020 te laten bezinken en vanuit daar goed na te

denken over de vorm en inhoud van het ontwikkelgesprek.

Gesprekspartners

Visitatiepanel:

- Roel Klaassen (Panellid, voorzitter)
- Joost van Vliet (Panellid)

Deelnemers namens opleiding en werkveld:

- Pam van Bruggen (Projectleider project flexibilisering opleiding TG)

- Paul Gielen (Lid projectgroep project flexibilisering opleiding TG)
- Bienke Janssen (Onderwijsregisseur Projectcyclus jaar 4 TG)
- Stan Ockers (Opleidingsmanager TG)
- Sylvia Schuurmans (Teamleider TG)
- Fieke Tychon (Lid LeerPlanCommissie TG, toetsdeskundige)
- Christian Valk (Alumnus TG)
- Saskia van Zijl (Alumnus TG)

Literatuurlijst

Andriessen, D., Sluijsmans, D., Snel, M., Jacobs, A. (2017b). *Protocol Verbeteren en Verantwoorden van het afstuderen 2.0*. Utrecht, Heerlen: Vereniging Hogescholen/ Hogeschool Utrecht/ Zuyd Hogeschool

Schoenmakers, E., Harps, A. (2017). *Landelijk opleidingsprofiel van de Bachelor Toegepaste Gerontologie. Leeftijdsvriendelijke dienstverlening in co-creatie met oudere mensen*. Landelijk overleg opleidingen Toegepaste Gerontologie. Eindhoven/ Zwolle

Zijl, Van. E, Raaijmakers. S. (2020). *Beleidskader flexibel onderwijs voor lerende professionals 1.0. Voor de pilots in het experiment leeruitkomsten*. Fontys Hogescholen